

tolaziti, sveti križ bom vselej kraj sebe na mizo položil, kedar se zvečer spat vležem, in ta-le križ bom v rokah držal, ko bom v smrtnih težavah Tvoje sodbe pričakoval, in ta-le križ bo z menoj v grobu počival. Daj mi, ljubi moj Zveličar, da bom svoj trden sklep, ki si mi ga vdihnil, tudi srečno dovršil!

Ljubi Bog je sprejel ponudbo mladega duhovn. pastirja. Postlal njim je vso njihovo pot s trnjem, vodil jih je po prav strmih potih, pa jih je tudi krepčal. Večkrat jim je res srce krvavelo, če so videli, kako slabo se ljubemu Zveličarju in pa Njegovemu namestniku, katoliškemu duhovniku, ljubezen vrača, pa nikdar niso tožili, da je preveč, ampak rekli so mi o taki priložnosti: »Bog že ve, da sem dobro mislil; če tudi zdaj moja beseda na videz nič ne izda, bode pa Bog dal, da bo še pozneje kaj sadu iz nje prirastlo. Stari možje, ki že štejejo svojih sedemdeset let, spominjajo se še zdaj naukov svojih nekdanjih gospodov kateketov; tako mislim, da bode marsikateri moj nauk tudi še le takrat sad rodil, ko bom jaz že davno v črnem grobu počival«.

Gospodarske stvari.

Nekaj o gnojenji in gnojilih.

Iz nič kmetovalec tudi ne more nič storiti. On samo prevaja tvarine, katere se v zemlji ali v zraku nahajajo, v druge, človeku več vredne, a novih ne zamore stvariti. Ako n. pr. redi živino, prevaja ceneje sestavine krmila v moč, v mleko in meso, kakor fabrikant prevaja surove tvarine n. pr. železo v vsakovrstne, celo dragocene izdelke. Prvotna surova tvarina so pa kmetovalcu snovi, katere se večinoma nahajajo v zemlji in katerih se rastlinstvo za brano poslužuje. Te najdemo potem v naših pridelkih. Vzemimo n. pr. krompir in ga preiščimo, kaj smo v njem zemlji odvzeli. Po profesor Wolff-ovi razdelbi imamo n. pr. v 1000 klgr. gomoljev 750 kg. vode, 3-4 kg. dušca in 9-5 kg. pepela, v zeli pa 770 kg. vode, 4-9 kg. dušca in 19-7 kg. pepela. Pepel je neizgorivi del in obstoji v tem slučaju iz naslednjih kemičnih prvin, oziroma spojin: od gomoljev: 5-8 klgr. kalija, 0-3 natrona, 0-3 kg. apna, 0-5 kg. magnezije, 1-6 kg. fosforove kisline, 0-6 kg. žveplene kisline, 0-2 kumenčeve kisline, 0-3 klgr. klora; zelišča: 4-3 kg. kalija, 0-4 natrona, 6-4 apna, 3-3 magnezije, 1-6 fosforove kisline, 1-3 žveplene kisline, 0-9 kumenčeve kisline, 1-1 kgr. klor; vkup: 10-1 kgr. kalija, 0-7 natrona, 6-7 apna, 3-8 magnezije, 3-2 fosforove kisline, 1-9 žveplene kisline, 1-1 kumenčeve kisline, 1-4 klgr. klor.

Vse te snovi toraj odtegnemo zemlji. Ako jih jej ne povrnemo, mora ona s časom obožati. Poskusi v malem, kjer se v destilovani vodi raztopijo razne snovi in opazuje rast rastlin pri pomanjkovanji te ali druge snovi, pokazali so, da potrebuje vsaka rastlina v prvi vrsti kalija, magnezije, fosfora in železa, razum tega pa še dušca in žvepla v raznih spojinah. Ako ena ali druga teh prvin zemlji manjka, tedaj je rast slabotna ali pa sploh ni mogoča. Kar nam pa ti poskusi v malem kažejo, to nam kaže narava v velikem. Kmetovalec mora toraj paziti, da daje to hranivo rastlinam v zemljo v pravih razmerjih. Naše zemlje imajo pa manj ali več takih snovi že v sebi in večine prav za prav ni treba dodajati. Glavne pa, katere so za naše kulturne rastline najbolj potrebne in katerih se tudi največ pozabi, so pa dušec, kalij in fosforova kislina. Teh nam večinoma primanjkuje, te so že več ali manj zemlji izsesovane in to je tudi vzrok, da polje, vinogradi itd. nič več ne ro-

dijo, kakor nekdanj. In kaj čudo! Kam so pa prišle? — Premisljujmo malo! Mi imamo n. pr. majhno posestvo, govorimo tu samo o polji in travnikih. Na tem pridelujemo in odvezemo zemlji vsako leto n. pr. 19 hl. pšenice, 25 kg. kalija, 20 kg. fosforove kisline 43 kg. dušca; 19 hl. ječmena 17 kg. kalija, 11 kg. fosforove kisline 25 kg. dušca, 150 hl. krompirja 74 kg. kalija, 24 kg. fosforove kisline 49 kg. dušca; skupaj 116 klgr. kalija, 55 kg. fosforove kisline 117, kg. dušca.

Ze s temi gori omenjenimi rastlinami smo odvzeli našim 3 ha. zemljišča 116 kg. kalija, 55 kg. fosforove kisline in 117 kg. dušca. Ker te pridelke prodamo, zato pa so nam te snovi popolnoma izgubljene. Moramo jih toraj zopet z gnojem povrniti zemlji. V ta namen hranimo živino in za to pridelujemo na 1 ha. zemlje 540 mtr. krme = 93 kg. kalija, 22 kg. fosforove kisline 71 kg. dušca, na 1 ha. zemlje 230 friske detelje = 83 kg. kalija, 36 kg. fosforove kisline 86 kg. dušca, na $\frac{1}{2}$ ha. zemlje 180 pese = 120 kg. kalija, 36 kg. fosforove kisline, 86 kg. dušca, vkup 296 kg. kalija, 94 kg. fosforove kisline, 143 kgr. dušca itd. ter ako to pokrmimo, dobimo okoli 450 m. gnoja, v katerem je 135 kg. dušca, 72 kg. fosforove kisline in 180 kg. kalija, kar je visoko in sicer z nasteljo vred računeno. Nekoliko namreč izpade pri krmiljenji, ako množino v gnoji in množino v krmi odštejemo, kar gre v meso, mleko itd. in kar tudi večinoma iz našega gospodarstva prodajemo.

S tem gnojem zamoremo, se ve, da vse snovi, katere smo v prvem oddelku polja odtegnili, zopet povrniti, toda kaj bodemo pa drugemu delu dali, kateremu smo te snovi v krmi odvzeli? S tem si samo od drugega dela izposodimo, napravimo dolg, čegar obresti ga v kratkem vničijo, ako ga kmalu ne poplačamo. Kar se v detelji zastopanega dušca tiče, ni treba nam še tolikanj skrbeti, kajti detelja od tega še toliko ne izsesa, temuč ga še tako rekoč zemlji pomnoži, ker ima to dobro lastnost, kakor vse podobne zeli, da zamore tudi iz zraka dušec potegniti na-se. Za druge snovi moramo pa skrbeti. Na svetu se najmanjši prašek ne izgubi, tako tudi ne ta kapital naše zemlje. Ali kaj nam to pomaga, ko gre vendar-le iz našega posestva in se večinoma koplji po mestih, kjer nimamo nobene koristi. Mi imamo pa vsled tega vedno slabše obirate, žetve itd. Vsled tega bo pa še joj! In pri tem pa še nekako malomarnost gledé na ravnanje z gnojem, gledé na izkoristenje zemlje! Kaj čudo toraj, da vsak kmetovalec čez slabe čase toži, ko svoj najboljši kapital tako nepremišljeno troši.

(Dalje prih.)

Sejmovi. Dne 6. februarija v Gorenjem Gradu in pri sv. Petru pod sv. Gorami. Dne 8. februarija na Dobrni, v Lápnici in v Vojniku. Dne 9. februarija v Konjicah in na Pištanjih.

Dopisi.

Iz Malenedelje. Naše »leposlovno bralno društvo pri Malenedelji« je imelo dne 10. januarja svoj redni občni zbor, kakor je to bilo razglašeno po časopisju in po na to navlašče tiskanih naznanilih. Navzlic gdemu vremenu, ker je snežilo celi dan gosto, da-si jedva videl par koračaje naprej, sešlo se se vendar veliko število udov k zborovanju, katero se je pričelo ob 4 uri popoldne, v solškem poslopju. Po prijaznem pozdravu gospoda predsednika, poprijel je gospod društveni tajnik besedo, ter je jasno in temeljito dokazal korist bralnih društev. Povdarjal je, da narod, kateri ne čita, kateri nima svoje literature, je mrtev narod. Koristi, katere